

Referaten

Het Spaanse tijdschrift „Montes“ zal worden gerefereerd door Ir TH. F. BURGERS, verbonden aan de Rio Tintomijnen te Huelva (T.B.).

RUBRIEK 1. Algemeen (waaronder bibliografie, monografieën, onderwijs, onderzoekswezen, verenigingswezen, voorlichting en wetenschap).

As our profession grows. Red. Journal of Forestry. 47, 4, 258—259, 1949.

De bosbouwer is in de loop der jaren steeds meer beroepen gaan uitoefenen, die steeds minder met de zuivere bosbouw te maken hadden. Sommige vragen zich nu af of het in het belang van het beroep geen tijd wordt om een duidelijke grens te trekken. Een en ander vooral in het belang van de opleiding, die te weinig op de zuivere bosbouw zou zijn ingesteld en zich te veel bezig hield met de hulpvakken.

De redactie van het J.o.F. wijst er echter op, dat het juist de brede basis is die de bosbouwers zo uitermate geschikt maakt voor een zo groot aantal beroepen en die de American Society of Foresters zo sterk maakte. Specialisatie is noodzakelijk, maar specialisatie op een smalle basis is riskant. B. V.

Research in the economics of forestry, 1940—1947. W. A. DUERR and H. H. VALUX. Journal of Forestry. 46, 4, 265—270, 1949.

Dit onderzoek betreft 85% (= 540 stuks) van de studies die in 1940—1947 in de V.S. op bosbouw-economisch gebied zijn verricht. Deze onderzoeken worden geleid door 295 mensen, waarvan er 221 slechts één studie volbrachten en 31 drie of meer studies. Deze laatste worden beschouwd als de kern van de Amerikaanse bosbouw-economien. De meeste studies werden verricht door reeds gegradueerden.

Onder de onderwerpen nemen de „Forest Surveys“ van een bepaalde streek de eerste plaats in (12%), gevolgd door de houtverwerkende industrie (10%), afzetproblemen (7%) en de rentabiliteit van het bosbedrijf (7%). 143 studies betroffen de gehele V.S., 136 regionale gebieden en 261 enkele staten of delen er van. 42% der studies duurde 1 jaar of minder, 32% : 2—5 jaren 8% meer dan 5 jaren. De rest (18%) zijn de continuë onderzoeken en die zonder bepaalde duur. B. V.

RUBRIEK 2. Grond en klimaat (waaronder bemesting, cultuurbescherming en microbiologie).

Sobre algunos principios de ecologia forestal. Prof. ALDO PAVARI. Montes. 25, 5—10, 1949.

De wet van het minimum is een fundamentele ecologische factor voor de onderscheiding van de verschillende typen van de Europese bosbouw, zo zijn in centraal Europa de late nachtvorsten de beperkende factor, in de mediterrane bosbouw is het de droogte. De klassieke wet van LIEBIG heeft betrekking op de minerale voeding van de planten. Deze wet kan men met A. MAYER in veel ruimere zin als volgt definiëren: „De planten-productie wordt bepaald door het element, dat ontbreekt of dat in betrekkelijk geringe hoeveelheid voorkomt“. Deze definitie moet men ook niet al te letterlijk opvatten, bijvoorbeeld in de zin, dat de productie evenredig toeneemt met het toenemen van de ontbrekende factor, maar de opvatting is juist, dat de zwakste factor de productie begrenst.

De wet van het minimum wordt verward met die van de beperkende factor. De eerste heeft betrekking op de invloed op de productie, de tweede heeft speciaal betrekking op de ecologie. Bij constante verschijnselen in eenzelfde omgeving komen de beide wetten op hetzelfde neer en kan men dus een meer gedurfde uitleg geven aan de wet van het minimum.

In de bosbouw-ecologie echter is het niet goed een absolute waarde te hechten aan de wet van het minimum, omdat hij tegenovergesteld is aan wat men zou kunnen noemen de „wet van de compensatie“, die duidelijk gedefinieerd is door LUNDEGARDT

en geïllustreerd door TOUMEY. Late nachtvorsten doen bijvoorbeeld meer schade op vaste, weinig doorlatende grond en minder op poreuze of bewerkte grond. Wanneer men de groeiplateiseisen van de kurkeik met die van de steeneik vergelijkt, ziet men, dat de eerste meer warmte en vocht nodig heeft en de steeneik kan groeien op meer aride en koude groeiplaatsen. De kurkeik ofschoon veeleisender, wat vocht betreft, kan men vinden op Zuid-hellingen, doordat het warmere micro-klimaat een compenserende factor vormt.

Deze beide fundamentele wetten van bosbouw-ecologie werken ook beslissend mee bij het verschijnsel der progressieve successie, die eindigt in de climax, en ook bij regressieve successie.

De huidige tendentie, veel belang te hechten aan de statistieken van de flora, om het phyto-sociologisch bosbouwonderzoek te steunen, heeft zijn nut, maar men moet niet vergeten de ernstige moeilijkheden, hierbij veroorzaakt door de invloed van de mens op de plantengroei en het feit, dat de zogenaamde planten-associaties dikwijls toevallige verschijnselen zijn, welker floristische betekenis niet altijd met de ecologische overeenkomt.

T. B.

RUBRIEK 3. Houtteelt (waaronder biologie der houtgewassen, systematiek, veredeling en zaadteelt).

Local genetic variation in silver maple. J. W. WRIGHT. Journal of forestry. 47, 4, 300—302, 1949.

Een proef met *Acer saccharinum* L. in Indiana bewees, dat er duidelijke genetische verschillen bestaan tussen de in het wild groeiende rassen op een beperkt geografisch gebied. Van 9 bomen van verschillende groeiplaatsen werd in 1942 zaad verzameld. Het zaad hiervan werd afzonderlijk uitgezaaid en de nakomelingsschap zorgvuldig gescheiden gehouden en gecontroleerd (lengtegroei, diameter, vorstschade, takkigheid enz.).

Speciaal wat de vorstgevoeligheid betreft bleken binnen het gebied van de staat Indiana enige biotypen te kunnen worden onderscheiden. Zelfs in het klimatologisch uniforme Mid-Westen van de V.S moet men dus rekening houden met de zaadherkomst. De tamelijk grote biotypische verschillen wijzen ook op de mogelijkheid van heterosis bij kruisingen.

B. V.

Growth after cutting in an even-aged nature Ponderosa-pine stand. H. KRAUCH. Journal of Forestry. 47, 4, 296—299, 1949.

Op een 3,2 ha groot proefveld van *Pinus ponderosa*, waarin het uitkapsysteem werd toegepast, bleek de aanwas zeer bevredigend te zijn. Men raadt aan goedgroeiende, kaprijpe bomen nog te laten staan, omdat ze een wezenlijk aandeel hebben in de massa-aanwas, althans wanneer er geen of onvoldoende jongere bomen ter plaatse aanwezig zijn. Behoud van deze bomen maakt het ook mogelijk vaker in de opstand terug te komen in welk geval de totale opbrengst waarschijnlijk groter zal zijn dan wanneer men met lange tussenpozen meer kapt.

Het risico, dat men heeft, dat deze kaprijpe bomen voor de volgende kap afsterven, weegt op tegen het feit, dat men anders vaak jaren achtereen vlakten heeft waar niets groeit en men dus ook geen aanwas heeft. Men kan nu wachten op natuurlijke verjonging.

B. V.

Tree planting machines. WILLIAM J. DUCHAINE. American forests. 4, 23 en 40, 1949.

Het machinale planten heeft in Amerika voortgang. Wat vroeger in 5 dagen werd geplant kan nu in één dag. Veel grote Paper companies planten in het groot met de plantmachines op hun uitgestrekte bezittingen. Ook de Spoorwegmaatschappijen demonstrenen deze methoden langs hun lijnen en stimuleren deze plantwijze bij aangrenzende eigenaren. De boeren zien er hun voordeel in om op coöperatieve grondslag machinaal te planten. De huidige machines planten niet meer met 4 man op de machine en één op de tractor, maar met één man op de machine en één op de tractor. We hadden het al wel eens over de Lowther tree-plantingmachine; hier vindt men een afbeelding van de Badgertree planter. Er zijn nu in America 2000 van deze machines in gebruik, zodat reeds veel ondervinding is opgedaan. Er kunnen 14.000 planten per dag worden gezet of 5 keer zoveel als vroeger door 2 man, terwijl de kosten tot op de helft werden gereduceerd. De voornaamste firma's, die deze machines produceren, zijn: the Harry A.

Lowther Company of Joliet, the Wagues equipment company of Milwaukee, L. W. Meriam Company of Elsie, Michigan en the Waldron machine works, Valdosta, Georgia. Thans wordt ook met speciaal daarvoor geconstrueerde machines, op berg-hellinge geplant, hetgeen men vroeger te gevaarlijk achtte. Zie ook mijn referaat „Treedplanter in the South”. 9, 264, 1947 en de artikelen van Ir ELEMA, 5, 142, 1947 en Ir VEEN, 12, 358—360, 1948). F. B.

Japanerlaerk. Sv. KINDT. Dansk Skovf. T. XXXIII, 11, 495—519, 1948.

Dit is een interessante beschouwing over de verschillen in groeiplaats tussen Japan en Denemarken, waarmede verschillende goede en slechte eigenschappen, waardoor de groei van de Japanse lariks in Denemarken is gekenmerkt, worden verklaard.

Er volgen enige cijfers van ongeveer 50 jaar oude opstanden, waarin de Japanse lariks gemengd is met beuk van tweede boniteit. De lariks overtreft hier de beuk belangrijk, zowel in hoogte als in diameter en er is geen enkele reden te veronderstellen, dat de beuk de lariks op den duur zal inhalen. Althans in dit geval gaat dus kennelijk op — blijkbaar ook in Denemarken niet onbekende — opvatting, dat *Larix leptolepis* de middelbare leeftijd sterk en groei achteruitgaat, niet op.

Het artikel besluit met een aanbeveling voor verder onderzoek van deze houtsoort, onder opgave van de punten, waaraan men dan in 't bijzonder aandacht zal moeten schenken: de eisen die aan grond en klimaat worden gesteld, aanleg en behandeling, gedrag in menging met andere houtsoorten ziekten en beschadigingen, eigenschappen van het hout. De schrijver geeft zijn eigen ervaringen, waar mogelijk met afbeeldingen en cijfers gestaafd, over deze punten weer. v. S.

Ante el problema de la Celulosa. Híbridos del género „Populus” de rápido crecimiento.
HELGE ROST. Montes. 25, 23—33, 1949.

De groei van *Populus*-kruisingen op betrekkelijk stikstof-arme grond kan berusten op het bestaan van bepaalde bacteriën, die minder veeleisend zijn wat stikstof betreft. Zij kunnen als katalysator optreden en in tegenwoordigheid van andere bacteriën, die afhankelijk zijn van ijzer, kalk, magnesium, mangaan, aluminium, fosfor enz. de stikstof uit de lucht binden.

Vergelijkende cijfers van de groei van kruisings-producten en ouderbomen en ook van enkele nieuwe kruisings-producten in de Ver. Staten tonen aan, dat de Amerikaanse kruisingen van bijna dezelfde ouders superieur zijn, zowel wat stamvorm als wat groei betreft. Voorts wordt besproken de herbebossing met populieren en het gebruik van populierenhout in Europa en Amerika. In Noord Amerika vindt men de grootste populieren-bossen samengesteld uit veel variëteiten van de canadensis groep, de *P. canescens*, *P. tacamahaca* enz. In Frankrijk worden verschillende natuurlijke kruisingen met een opmerkelijk goede groei aangeplant, zonder echter de opbrengst van de Amerikaanse kruisingen te benaderen.

In Amerika wordt het hout vooral voor cellulose gebruikt, in Zweden ook voor lucifers, in Frankrijk voor bekleding van deuren, lijsten van piano's enz. en de geringere kwaliteiten voor kistenfabricage.

Vervolgens wordt besproken een nieuwe methode om snel opstanden van kruisings-producten te verkrijgen. De kwekerij behoort daatoo ter plaatse aanwezig te zijn, ten einde na observatie de geschikte planten te kunnen onderzoeken. Van planten, die weerstand bieden tegen vorst en ziekten en zich onderscheiden door goede groei, vezel-lengte enz. neemt men stekken van 25 cm lang. Elk der stekken levert na een jaar tien nieuwe stekken. Het uitplanten geschiedt bij de huidige methode gedurende een korte periode van de zomer, met bomen, die de vorige herfst daarvoor geprepareerd zijn. Er is echter ook een methode uitgewerkt, die toelaat gedurende bijna de gehele groeiperiode door middel van stekken te planten. De behandeling der opstanden bestaat in het toepassen van herhaalde dunningen en grondbewerking. T. B.

RUBRIEK 8. Bosgeschiedenis (waaronder beschrijvingen van bedrijven).

El bosque de la Alhambra. José MARIA SANZ PASTOR y FERDINANDEZ DE PIEROLA. Montes. 26, 119—127, 1949.

Het Alhambra in Granada is heden ten dage door bos omgeven. Ook in oude tijden vond men er bos bestaande uit steeneiken en struikvormige eiken. De Arabieren verwijderden het bos om militaire redenen. KAREL V liet weer iepen planten, hoofdzakelijk in rijen langs de wegen en in de 18e eeuw is het terrein weer geheel beplant. In de Franse tijd werd het bos gedeeltelijk vernield en later weer hersteld.

Op het ogenblik is het bos reeds jarenlang in slechte toestand. De hoofdhoutsoort, de iep, heeft een leeftijd van 130 jaren. Tengevolge van ouderdom, insecten en windworp verdwijnen er jaarlijks veel exemplaren. De jonge bomen van dezelfde soort kunnen als lichthoutsoort niet slagen in de schaduw van de oudere bomen.

Velen zijn van mening, dat men het bos gerust kan laten verdwijnen, want het Alhambra zou dan beter uitkomen. Schrijver meent echter, dat het feit, dat het reeds gedurende vier eeuwen met bos is omringd, aan de huidige generatie de verplichting oplegt het bos ook in goede staat aan de komende generatie over te dragen. Hiervoor moet men zijn toevlucht nemen tot een andere soort en dan is wel de meest geschikte *Abies Pinsapo*. Deze kan als schaduw-houtsoort onder de tegenwoordige bomen worden geplant. Men vindt het bos van *Abies Pinsapo* op Noord-hellingen in Marokko, Magot, Tazaot, Talasentan, Talarafia en in Andalusië: Sierra de las Nieves, Sierra Real, Grazalema, op 1000 m. boven de zeespiegel en soms lager als het terrein fris genoeg is. T. B.

Tropische Bosbouw

RUBRIEK 1. Algemeen.

Research Work in Forestry and Forest Products in Australia. Red. Unasylyva. Vol. 1, 3, 21—27, 1947.

Het bosonderzoek wordt in Australië geleid aan federale instellingen en aan instituten in de verschillende staten.

Tot de eerste behoort het Forestry and Timberbureau gevestigd te Camberra de federale hoofdstad, dat zijn werkzaamheden hoofdzakelijk beperkt tot bosbeheer, bosbouw, bosbouwonderwijs en statistiek, zomede tot het geven van adviezen. De Forest Research Division heeft proefstations in Zuid-Australië en Tasmanië, en werkt nauw samen met de bosdiensten in de verschillende staten. De „*Division of Forest products*“ is eveneens een federale organisatie. De oorspronkelijke staf werd in Amerika opgeleid en bestaat thans uit 225 personen; het bureau is gevestigd te Melbourne (Victoria). Haar onderzoekingen beperken zich tot hout na de velling, zomede met de verwerking ervan.

Iedere staat heeft zijn bosdienst (State Forestry Department) die in samenwerking met de hiervoren genoemde federale organen onderzoekingen verricht met betrekking tot de groei en de bescherming van de eigen bossen, de aanplant van exoten en het gebruik van bosbijproducten.

Bovendien verrichten papier en pulpfabrieken, waarvan er eigen bossen bezitten, veel onderzoekingen op het gebied van geschiktheid van verschillende houtsoorten voor papier en cellulose vervaardiging. J. B.

RUBRIEK 6. Boshuishoudkunde.

Parana Pine. *Araucaria angustifolia* (Bost O Kuntze). A Source of Wood for Reconstruction in Europe. TOM GILL. Unasylyva. Vol. 1, 2, 30—32, 1947.

Op verzoek van de vergadering te Oslo in 1946 heeft TOM GILL, afgevaardigde voor Latijns Amerika in het Advisory Committee for Forestry and Forest Products, over de waarde van deze houtsoort voor de wederopbouw van Europa gerapporteerd. Parana pine komt voor in Parana, Santa Catharina en Rio Grande do Sul, 3 staten van Brazilië. De boom zal thans nog voorkomen over een uitgestrektheid van 10 miljoen ha; in de laatst genoemde staat zal de staande voorraad 45 miljoen m³ bedragen. Het paranahout is zacht, buigzaam, matig elastisch, sterk en licht en kan gebruikt worden voor alle doeleinden, waarvoor men coniferenhout gebruikt. De normale export bedraagt 470.000 tot 590.000 m³, hoofdzakelijk naar Argentinië, Uruguay, Engeland en Zuid-Afrika. Van de totale hout export van Brazilië bestaat meer dan 85% uit Parana pine.

Er waren in Brazilië een 2000 zagerijen, die dit hout verzagen, maar sedert de oorlog is dit aantal sterk verminderd, doordat versleten zaaginstallaties niet konden worden vernieuwd. Doordat er ook onvoldoende transportmateriaal was liepen tijdens en na de oorlog de liggende voorraden op. Aan brandstof voor de tractie was ook al te kort en men heeft vergeefs getracht van houtgas gebruik te maken — het ruwe boswerk en de zware vrachten waren voor de invoering van houtgeneratoren een bezwaar. De export werd ook zeer belemmerd door de Braziliaanse overheidsmaatregelen, zoals verbod van uitvoer, vaststelling van uitvoer quota's, export vergunningssystemen enz. Toch zou ter bestrijding van de Europese houtcrisis de Paranapine de beste der eventuele mogelijkheden opleveren. Daartoe zullen de bossen moeten worden geïnventariseerd, de hoeveelheden, die in de eerstkomende jaren kunnen worden gegarandeerd, worden vastgesteld en de exploitatiebedrijven en houtzagerijen behoorlijk moeten worden geoutiliseerd. Voor het laatste zou de Wereldbank financiële steun kunnen verlenen. J. B.

Plans for the Development of Timber Production in tropical French Territories. The French Delegation. Unasylva. Vol. 1, 2, 33—36, 1947.

Het bovenstaande onderwerp vormt een rapport uitgebracht door de Franse delegatie ter wereldconferentie te Marianske Lagne in 1947.

Slechts de min of meer toegankelijke bossen van de tropische gebiedsdelen van tropisch Afrika, (\pm 40—50 miljoen ha) komen voor grootexploitatie in aanmerking. Toch is de houtexport reeds thans aanmerkelijk en wel in de jaren 1920—1938 nooit minder dan 300.000 ton (in 1937 zelfs 580.000 ton); voornamelijk van de westkust (Gabon-Ivoorkust en Kameroen). Daaronder is dan begrepen 200.000—400.000 ton okoumé (rondhout) uit Gabon en de rest voornamelijk vineer (mahonie-Khasya sp.). Dat deze export in verhouding tot het grote bosgebied betrekkelijk gering is, moet daaraan geweten worden dat men in hoofdzaak slechts enkele houtsoorten exporteert, die geen concurrentie in de invoerlanden hebben te duchten. Daardoor werkt de exploitatie echter zeer duur. Het moeilijke vraagstuk, dat om een oplossing vraagt, is ook voor verscheidene andere houtsoorten afzet te vinden. Men schat het betrekkelijk makkelijk te exploiteren gebied in deze streken op 8—10 miljoen ha met een opbrengst van 20 ton per ha. Men heeft nu een exploitatieplan opgesteld, dat rekening houdt met een productie aan zaaghout van 1,240.000 ton zaaghout, 155.000 m³ voor vineer, en 550.000 ton rondhout voor export. De grootste hoeveelheden zullen daarbij komen uit Frans Equatoriaal Afrika (Gabon en Midden Congo). Men heeft verder plannen voor de oprichting van pulpfabrieken, voor de oprichting van een bosproefstation, plannen voor conversie van oerbos in bossen met een beperkter aantal soorten (o.a. voor Gabon over een uitgestrektheid van 2 miljoen ha met een opbrengst van 8 miljoen m³ Okoumé) en in een verbeteringskap op de Ivoorkust over 800.000 ha met een jaarlijkse opbrengst van 2,5 miljoen m³. Ter uitvoering van al deze plannen kwam in 1946 een Nationale Corporatie voor Tropische houtsoorten tot stand met een centrale te Parijs. J. B.

Exportable Timber Resources of the British Colonial Territories. The British Colonial Office. Unasylva. Vol. 1, 2, 37—40, 1947.

In dit rapport, bestemd voor de conferentie te Marianske Lazne, worden de houtexportmogelijkheden behandeld van de Britse koloniale gebieden.

Men exploiteert er in hoofdzaak die houtsoorten, welke een gevestigde markt hebben. De exploitatie is daardoor duur en heil is alleen te verwachten van het zoeken van een markt voor meer soorten. Vestiging van verwerkingsindustriën (vineerhout en bouwplaten) is dan aangewezen. In Nigeria heeft men reeds een dergelijke fabriek en op de Goudkust bestaan bouwplannen daarvoor. Veel hout gaat overal verloren door het landbouwsysteem van de bevolking (shifting cultivation) en het is een van de eerste taken van het bosbeheer dit bedrijf te regelen.

In *Brits Guiana* zijn van de 18 miljoen ha bos slechts 3,6 miljoen voor de tegenwoordige vorm van exploitatie bereikbaar. Plaatselijk heeft men bos, waarin bepaalde soorten gezellig groeien of overheersen, zodat men bijvoorbeeld spreekt van Wallaba bos (*Epurua* sp.) Mora bos (*Mora* sp.) Groenhart (*Ocotea* sp.) en Morabukea bos (*Mora Gonggrijpii*). Men denkt de hardhoutexport, die thans 9.900 m³ bedraagt, in de naaste toekomst te kunnen opvoeren tot 57.000 m³.

Brits Honduras heeft 2,1 miljoen ha bos, waarvan de helft in handen is van derden, doordat het areaal is uitgegeven. Exploiteerbaar is thans 1,5 miljoen ha hardhoutbos.

waarin hoofdzakelijk mahonie (*Swietenia spec.*) wordt gekapt en 27.000 ha zacht houtbos, waar de exploitatie zich beperkt tot *Pinus carabea*. De laatste bossen hebben veel te lijden van branden, terwijl het gehele gebied geteisterd wordt door zware stromen. De productie was in 1945 8.800 m³ zacht en 3.700 m³ hardhout. Aangezien de exploitatie door particulieren geschiedt, waarop het gouvernement geen invloed heeft, vermindert voortdurend de voorraad mahonie. In de naaste toekomst zal men zich moeten toelagen op de verjonging van mahonie, het vinden van afzet der overige houtsoorten en het regelen van de particuliere exploitatie. In 1945 bedroeg de export 850 m³ zacht hout en 114.800 m³ hardhout, met inbegrip van herexport uit Guatemala.

De *Goudkust* heeft een bosareaal van 16 miljoen ha, waarvan 5,4 miljoen exploiteerbaar. De bossen zijn gemeente bezit, waarvan slechts een gedeelte onder gouvernementale controle staat; alleen de schermbossen. De export komt uit de zogenaamde *salvation fellings*, dus uit de voor landbouw bestemde terreinen. De export bedroeg in 1945 99.900 m³. De jaarlijkse opbrengst is 225.000 m³, die men tot 566.000 m³ denkt te kunnen opvoeren.

Van het bosareaal van *Nigeria* is 5,4 miljoen ha ter in standhouding aangewezen. Hiervan staat 1,6 miljoen ha onder gouvernementale controle, de rest wordt beheerd door lokale gemeenschappen. Overigens is het savonnenbos, van export heeft geen grote verwachtingen. In 1945 was de opbrengst 0,6 miljoen m³ waarvan werd geëxporteerd 118.000 m³.

De produktie van het *Maleise schiereiland*, waar een zeer goed bosbeheer is, zal evenals die van *Brits Noord Borneo* in verband met de grote houtbehoefte voor de wederopbouw aldaar, voor de export naar Europa van geen belang zijn.

Serawak heeft 3,9 miljoen ha voor exploitatie toegankelijk bos, en de Salomons-eilanden (Brits protectoraat) 2,8 miljoen ha. De export van de Salomonseilanden is beperkt tot Kauri (*Agathis sp.*) naar Australië en Nieuw Zeeland. De export zal zich echter blijven richten op de Pacificlanden en niet op Europa. J. B.

Suriname. Red. Wageningen Hogeschoolblad. 6, 36—40, 1949.

Aan de Wageningse Landbouwhogeschool zijn een reeks van voordrachten over Suriname gehouden. De verslagen daarvan worden ingeleid door een kort artikel, dat van zeer veel inzicht getuigt. Het wijst op de geringe kennis, die men in Nederland van Suriname had, het ontbreken van een vaste lijn bij het bestuur van deze kolonie, de bekknibbelzucht op de begroting van Suriname, waardoor het land niet tot ontwikkeling kon komen en o.a. op het kenmerkende feit, dat een minister van koloniën in de dertiger jaren, toen hem gevraagd werd, wat hij eigenlijk met Suriname voorhad, nog kon antwoorden dat hij het niet wist.

Dit tijdperk schijnt thans wel afgesloten. Er is op velerlei gebied belangstelling. Een tweetal firma's heeft triplex fabrieken opgericht, een bananenplantage heeft toekomstmogelijkheden, wanneer een geregeld aanbod kan worden gegarandeerd aan de vervoersmaatschappijen. Een nog belangrijker kwestie is wellicht de vorming van een evenwichtige maatschappij met een klasse van middenstandsboeren.

In de verschillende voordrachten geeft Drs R. A. J. VAN LIER een schets van de maatschappelijke structuur, waarbij hij voor de naaste toekomst vooral de aandacht vraagt voor een middenstandsklasse van landbouwers, wat alleen kan, wanneer er een product kan worden gevonden, dat de moeite van het verbouwen waard is. J. W. GONGGRIJP en DIJKMANS behandelen achtereenvolgens de ontwikkelingsmogelijkheden van het bosbeheer en de betekenis van bosexploitatie en bosresearch voor de activering van het Surinaamse bos. Deze stof werd reeds voldoende behandeld in de referaten van de voordrachten van GONGGRIJP en de bespreking van boekwerk van BURGER en GONGGRIJP over het bos in Suriname. Prof. Ir W. F. EYSVOGEL sprak over het verband tussen de waterstaatkundige toestand en de ontwikkeling van de landbouw, waarbij hij wees op de geschiktheid van de kustvlakte nabij Nieuw Nickerie voor rijstcultuur. Wil men echter na de rijst ook andere gewassen verbouwen, die niet zo'n groot verschil in polderpeil kunnen verdragen, dan zal men de hoeveelheid regenwater, die op een dag valt ook diezelfde dag nog moeten kunnen uitslaan, zodat men tot het bouwen van poldergemalen zal moeten overgaan. Mevrouw Dr C. A. REINDERS-GOUWENTAK behandelt aan de hand van lichtbeelden grepen uit de flora en de vegetatietypen van Suriname, terwijl Prof. Dr J. W. DE WOLFF sprak over ziektebestrijding in Suriname en wel de malaria, ringworm, typhus, dysenterie en lepra. v. Z.